

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME,

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Vlaams strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025

De minister van Justitie en Handhaving stelt in samenwerking met de betrokken vakministers een nieuw strategisch plan 'hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025' op. In opvolging van de mededeling aan de Vlaamse Regering betreffende de nieuwe aanpak transversaal beleid / horizontale doelstellingenkaders geven de verschillende betrokken ministers met dit plan invulling aan de vijf overheidsbrede geïntegreerde transversale doelstellingen die op 24 april 2020 door de Vlaamse Regering werden goedgekeurd.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Deze beslissing heeft betrekking op het beleidsveld justitie en handhaving.

Overeenkomstig operationele doelstelling 5.3.2.1 van de beleidsnota Justitie en Handhaving 2019-2024 wordt er een nieuw strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden 2020-2025 opgesteld dat inzet op een responsabiliserende begeleiding van delinquenten, op werken aan schuldinzicht, op re-integratiebevordering en op recidivebeperking. Dit plan heeft ook een decretale basis, namelijk artikel 8 van het decreet van 8 maart 2013 betreffende de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Op 10 januari 2020 nam de Vlaamse Regering kennis van de mededeling m.b.t. het advies inzake de opmaak van het Vlaamse strategisch plan 'hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden' 2020-2025 (VR 2020 1001 MED.0007-1 STRAP). De opmaak van dit plan kadert daarnaast in de nieuwe aanpak van transversale beleidsplannen op vlak van werkmethodek en timing waarvan de Vlaamse Regering op 7 februari 2020 kennis nam (VR 2020 0702 MED.0050/1).

Op 24 april 2020 keurde de Vlaamse Regering in dit kader de strategische doelstellingen voor het strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025 goed (VR 2020 2404 DOC.0367/1).

2. INHOUD

Op basis van de regelgevende bepalingen, het Vlaamse regeerakkoord en de beleidsnota van de minister, bevoegd voor Justitie en Handhaving, werd voor het nieuwe strategisch plan gekozen voor vijf overheidsbrede geïntegreerde transversale doelstellingen die duidelijk aangeven waar we naartoe willen: een veiligere samenleving door een betere re-integratie, minder recidive en geen nieuwe slachtoffers. Het gaat om volgende doelstellingen:

- SD 1. We zetten in op een meer evidence based hulp- en dienstverleningsaanbod.
- SD 2. Alle Vlaamse beleidsdomeinen zetten maximaal in op hulp- en dienstverlening, en in het bijzonder op onderwijs, werk, welzijn, geestelijke gezondheidszorg en wonen, aan gedetineerden om re-integratie te bevorderen, zodoende ook recidive te beperken en nieuwe slachtoffers te voorkomen.
- SD 3. We besteden binnen de hulp- en dienstverlening bijzondere aandacht aan volgende doelgroepen: geradicaliseerden, gedetineerden met een psychische/psychiatrische problematiek (inclusief verslavingsproblematiek en geïnterneerden die in de gevangenis verblijven), veelplegers en daders van intrafamiliaal (incl. kindermishandeling) en seksueel geweld.
- SD 4. We zetten in op de overgang van het leven binnen en buiten de gevangenis zodat de gedetineerde het traject dat hij binnen de gevangenis heeft opgezet, kan verderzetten na zijn vrijlating en omgekeerd.
- SD 5. We zetten in op (hernieuwde en) versterkte samenwerking en organisatievormen om te komen tot een hulp- en dienstverleningsaanbod op maat voor elke gedetineerde.

Op basis van onder andere de omgevingsanalyse en de evaluatie van het vorige strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden 2015-2020, formuleerden de betrokken vakministers in samenwerking met de coördinerende minister concrete en evalueerbare beleidsmaatregelen (acties) om invulling te geven aan bovenstaande doelstellingen. Daarbij werd zoveel mogelijk verder gebouwd op het werk dat al geleverd werd naar aanleiding van het vorige plan. Er zal bijvoorbeeld ingezet worden op het wegwerken van de knelpunten op vlak van sociale administratie en huisvesting die in het kader van het vorig strategisch plan in kaart werden gebracht. Zo wordt met het nieuwe plan bijvoorbeeld gewerkt aan de toegang tot en toewijzing van sociale huurwoningen (actie 15), het op afstand aanvragen van de identiteitskaart (actie 16) en de samenwerking met lokale besturen (actie 43). Daarnaast wil het plan complementair zijn aan andere actieplannen zoals het actieplan ter preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie, het horizontaal Integratie en Gelijke kansenbeleidsplan en het actieplan ter bestrijding van seksueel geweld.

De omgevingsanalyse, de strategische doelstellingen en de bundeling van alle maatregelen vormen samen het Vlaamse strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025. De gemengde commissie, verantwoordelijk voor de opvolging van de uitvoering van het strategisch plan, zal deze maatregelen verder concretiseren en hierbij aandacht besteden aan volgende elementen uit artikel 8 van het decreet van 8 maart 2013:

- Het verduidelijken van het tijdsplan waarbinnen de betrokken actiepunten moeten gerealiseerd worden;
- De vaststelling van relevante en SMART indicatoren die toelaten de uitvoering van de actiepunten en de realisatie van de doelstellingen op te volgen;
- Het aangeven van middelen en instrumenten die ingezet worden om de betrokken actiepunten uit te voeren en de betrokken doelstelling te realiseren.

De coronacrisis heeft een niet te onderschatten impact op de hulp- en dienstverlening in de gevangenissen en dus ook op de uitvoering van dit plan. De crisis zorgt niet alleen voor uitdagingen, maar creëert ook kansen. Zo heeft de coronacrisis de digitalisering binnen het gevangeniswezen noodgedwongen in een stroomverstelling gebracht wat de plannen hierrond in het strategisch plan alleen maar kan ondersteunen.

Conform de bepalingen van het decreet van 8 maart 2013 inzake de organisatie van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, is in 2022-2023 een tussentijdse evaluatie van het strategisch plan voorzien op basis van de jaarlijkse beleids- en begrotingstoelichting van elke betrokken vakminister waarin wordt gerapporteerd over de opvolging en evaluatie van de acties die vanuit zijn bevoegdheden in het strategisch plan werden opgenomen. Naar aanleiding van deze tussentijdse evaluatie kunnen bijkomende beleidsmaatregelen aan het plan worden toegevoegd en/of lopende maatregelen waar nodig bijgestuurd worden.

Het strategisch plan biedt evenwel geen volledig overzicht van alle inspanningen in het kader van de organisatie van hulp- en dienstverlening aan gedetineerden, maar omvat prioritaire doelstellingen en acties waar de betrokken ministers op zullen inzetten. Deze situeren zich zowel op beleids- als operationeel niveau, en zullen gedeeltelijk uitvoering krijgen via de actieplannen die de lokale beleidsteams op basis van dit strategisch plan voor de periode 2021-2023 per gevangenis opstellen.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorliggend strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025 creëert een referentiekader waarbinnen de Vlaamse Regering zal werken. Het plan bevat geen concrete budgetten of financiële engagements. De beslissing ervan impliceert dus geen beslissing over de benodigde budgetten. Elke beslissing die genomen wordt in uitvoering van de concrete maatregelen zal het voorwerp uitmaken van de gebruikelijke procedures.

Dit werd bevestigd in het gunstig advies van de Inspectie van Financiën verleend op 5 november 2020. De Inspectie van Financiën meent namelijk dat het dossier de ontvangsten en uitgaven van de Vlaamse overheid niet beïnvloedt aangezien het geen verbintenis inhoudt om deze actiepunten daadwerkelijk uit te voeren. In toepassing van artikel 31, §2, 2° van het besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 17 mei 2019 is het akkoord van de Vlaamse minister van begroting over dit dossier niet vereist.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De goedkeuring van dit strategisch plan heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Bij een aantal strategische doelstellingen en de acties die hieraan gekoppeld worden, zullen de lokale besturen uitgenodigd worden om mee te werken aan de uitvoering ervan. Dit zal steeds gebeuren in partnerschap en geen aanleiding geven tot extra administratieve verplichtingen. De kosten (o.a. extra personeelsinzet) die hier mogelijk uit voortvloeien, zullen dan ook het resultaat zijn van eigen beleidskeuzes.

4. VERDER TRAJECT

Na de goedkeuring van het strategisch plan wordt de tekst, zoals voorzien in het decreet van 8 maart 2013, bezorgd aan het Vlaams Parlement.

Uiterlijk zes maanden na de goedkeuring van het strategisch plan door de Vlaamse regering, dient per gevangenis een lokaal actieplan te worden opgemaakt dat mee uitvoering geeft aan de geformuleerde maatregelen. De lokale beleidsteams bezorgen hun actieplan aan de gemengde commissie, die de uitvoering van het Vlaams strategisch plan opvolgt en de coördinerende minister hierin adviseert.

Naast de jaarlijkse rapportage door de vakministers in het kader van de beleids- en begrotingstoelichting, zal ten laatste in 2023 ook een globaal tussentijds evaluatierapport aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan het bijgaande ontwerp van Vlaams strategisch plan 'hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025';
- 2° de jaarlijkse uitvoering van het plan te laten gebeuren binnen de jaarlijks voorziene begrotingskredieten;
- 3° de Vlaamse minister, bevoegd voor Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, te gelasten dit plan over te zenden naar het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

- Ontwerp van strategisch plan hulp- en dienstverlening aan gedetineerden en geïnterneerden 2020-2025;
- Advies Inspectie van Financiën 05/11/2020.